

Kleine profeten 8 – Maleachi

Kerntekst: Maleachi 4:24 (laatste vers van het OT)

Bijzonderheid: voorbereiding voor een verdiepingsavond over intergenerationeel geloofsgesprek

Thema: verbinding tussen generaties

- Lezing: Maleachi 3:22-24

²²Houd je aan het onderricht van Mozes, mijn dienaar, aan wie Ik op de Horeb wetten en geboden heb gegeven die gelden voor heel Israël. ²³Voordat de dag van de HEER aanbreekt, die groot is en ontzagwekkend, stuur Ik jullie de profeet Elia, ²⁴en **hij zal ervoor zorgen dat ouders zich verzoenen met hun kinderen en kinderen zich verzoenen met hun ouders**. Anders zou Ik het land volledig moeten vernietigen.

Preek

Lieve mensen,

Ik geloof dat de Bijbel door God geïnspireerd is. En wat is het dan verrassend dat *dit* het laatste vers is van het Oude Testament. Nog sterker: in het Nieuwe Testament wordt het meteen weer aangehaald. Bij het allereerste gesprek dat geregistreerd is. Als Gabriël bij Zacharias op bezoek komt in de tempel. Dan zegt de engel dit:

Slide: 'Wees niet bang, Zacharias, je gebed is verhoord: je vrouw Elisabet zal je een zoon baren, en je moet hem Johannes noemen. ¹⁴Vreugde en blijdschap zullen je ten deel vallen, en velen zullen zich over zijn geboorte verheugen. ¹⁵Hij zal groot zijn in de ogen van de Heer, en wijn of bier zal hij niet drinken. Hij zal vervuld worden van de heilige Geest terwijl hij nog in de schoot van zijn moeder is, ¹⁶en hij zal velen uit het volk van Israël naar de Heer, hun God, terugbrengen. ¹⁷Hij zal voor Hem uit gaan met de geest en de kracht van Elia, om ouders met hun kinderen te verzoenen en om van zondaars rechtvaardigen te maken, en zo zal hij voor de Heer een volk gereedmaken.' (Lucas 1)

Op de grens van oud en nieuw gebeuren altijd belangrijke dingen. Wat heeft het ons te zeggen, dat God door zijn engel en door zijn profeet begint over de verhouding tussen generaties? Daar wil ik vanochtend met je over nadenken. En ik ben voor mezelf tot een verrassende conclusie gekomen. Door Jezus is er namelijk iets opvallends veranderd.

...

Ik wil eerst in het Oude Testament kijken hoe de verhouding lag tussen generaties. En wat je dan vooral ziet is *éénrichtingsverkeer*: ouders moeten het geloven voordoen en leren aan hun kinderen. Daar zijn talloze voorbeelden van te vinden:

Slide: ¹²Toon eerbied voor uw vader en uw moeder. Dan zult u lang leven in het land dat de HEER, uw God, u geven zal. (Exodus 20)

Slide: ⁴Luister, Israël: de HEER, onze God, de HEER is de enige! ⁵Heb de HEER, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw kracht. ⁶Houd de geboden die ik u

vandaag opleg steeds in gedachten. ⁷Prent ze uw kinderen in en spreek er steeds over, thuis en onderweg, als u naar bed gaat en als u opstaat. ⁸Draag ze als een teken om uw arm en als een band op uw voorhoofd. ⁹Schrijf ze op de deurposten van uw huis en op de poorten van de stad. (Deuteronomium 6)

Slide: ¹⁹Het volk bereikte de overkant van de Jordaan op de tiende dag van de eerste maand, en het sloeg zijn kamp op bij Gilgal, iets ten oosten van Jericho. ²⁰Daar richtte Jozua de twaalf stenen op die ze uit de Jordaan hadden meegenomen. ²¹Hij zei tegen de Israëlieten: ‘Wanneer uw kinderen later vragen wat deze stenen betekenen, ²²dan moet u hun het volgende vertellen: “Israël is de Jordaan overgetrokken, en wel over de droge bedding. ²³Want de HEER, jullie God, heeft de Jordaan voor jullie drooggelegd totdat jullie waren overgestoken, zoals Hij ook de Rietzee voor ons heeft drooggelegd tot we erdoorheen waren getrokken. ²⁴Hierdoor zullen alle volken op aarde weten hoe machtig de HEER, jullie God, is, en zullen jullie altijd ontzag voor Hem hebben.”’ (Jozua 4)

Slide: ¹Mijn zoon, als je in acht neemt wat ik zeg,
mijn richtlijnen altijd onthoudt,
²een open oor hebt voor wijsheid,
een geest die neigt naar inzicht,
³als je erom vraagt de dingen te begrijpen,
roept om scherpzinnigheid,
⁴ernaar zoekt als was het zilver,
ernaar speurt als naar een verborgen schat –
⁵dan zul je ontdekken wat ontzag voor de HEER is,
dan raak je met God vertrouwd.
(Spreuken 2)

Deze vier Bijbelteksten geven een patroon aan: ouders leren hun kinderen wat het is om te geloven. En kinderen moeten gehoorzaam luisteren, zich laten gezeggen en in het spoor van hun ouders gaan. Je ziet dat bijvoorbeeld ook rondom de Pesach-maaltijd. De jongste in het huis stelt een vraag. En de oudste aanwezige aan de maaltijd geeft antwoord.

In een patriarchale samenleving als die van toen, daar is dat logisch. En het is ook natuurlijk. Kinderen moeten nog veel leren, jongeren moeten onderwezen worden. Voordat ze hun eigen beslissingen kunnen nemen. Je ziet hier: kinderen tellen nog niet mee in het geloof. Ze hebben nog geen stem. Dat is de cultuur van de landen om hen heen. En Israël past daar dan ook in. De *inhoud* van wat ze overbrengen is anders, heel anders dan bij ieder ander volk. Maar de *vorm*, de *manier*, is hetzelfde.

En het is ook logisch dat het zo gaat. De godsdienst van Israël zit vol rituelen en gewoontes. Het gaat wel om genade, maar het toe-eigenen daarvan is omgeven door allerlei wetten en ingebed in allerlei rituelen. En dat kwam nauw. Dat moest ingeslepen worden. De ouderen en ouders namen daarin het voortouw. Generatie op generatie. Eenrichtingsverkeer. Jongeren tellen nog niet *echt* mee.

...

Toch zie je wel een verlangen. Dat jongeren en kinderen wel mee gaan tellen. In Psalm 8 zingt David dat Gods grootheid klinkt in babygebrabbel.

Slide: Wel doet de hemel hoog uw glorie blinken,
maar in de mond van kindren doet Gij klinken
Uw machtig heil, zo maakt G' uw vijand stil
en doet uw haters buigen voor uw wil.

En Joël, één van de andere kleine profeten, profeteert dat kinderen zullen profeteren. God kiest in het Oude Testament regelmatig de jongste als leider. Neem Gideon en David. En God roept ze soms ook als ze jong zijn, bijvoorbeeld Samuël.

Daarin zie je verlangen. Naar een tijd waarin iederéén inbreng heeft in het koninkrijk van onze Heer.

...

Met Jezus wordt dat verlangen vervuld. Dat is wat Maleachi en Johannes de Doper mogen aankondigen. Zij mogen voorbereiden dat kinderen en ouders samen optrekken. En dat is voor die tijd revolutionair. Want ook de Grieks-Romeinse maatschappij was patriarchaal ingericht. Top down. Vrouwen tellen niet mee. Kinderen niet. Slaven niet. Maar in het koninkrijk van Jezus is alles anders. Je wordt niet beoordeeld op wat je al bereikt hebt. Op je status. Op je gender. Op je rijkdom of macht. Nee, je leeft met elkaar van genade. Als Jezus roept 'het is volbracht'. Als het voorhangsel in de tempel scheurt en daarmee de oude rituelen voorbij zijn. Dan zet dat de wereld op z'n kop. Dat zie je in Galaten:

Slide: ²⁷U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed. ²⁸Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus Jezus. ²⁹En omdat u Christus toebehoort, bent u nakomelingen van Abraham, erfgenamen volgens de belofte. (Galaten 3)

De hiërarchie verandert. En dat komt, schrijft Paulus, omdat we door de doop één met Christus geworden zijn. Genade heeft de overhand. En dus zijn we allemaal gelijkwaardig. En dat dat ook voor de kinderen en jongeren geldt, daarvan zie je in de evangeliën en de brieven genoeg voorbeelden:

Slide: ⁴⁶Na drie dagen vonden ze Hem in de tempel, waar Hij tussen de leraren zat, terwijl Hij naar hen luisterde en hun vragen stelde. ⁴⁷Allen die Hem hoorden stonden versteld van zijn inzicht en zijn antwoorden. (Lucas 2)

Slide: ¹³De mensen probeerden kinderen bij Hem te brengen om ze door Hem te laten aanraken, maar de leerlingen berispten hen. ¹⁴Toen Jezus dat zag, wond Hij zich erover op en zei tegen hen: 'Laat de kinderen bij Me komen, houd ze niet tegen, want het koninkrijk van God behoort toe aan wie is zoals zij. ¹⁵Ik verzeker jullie: wie niet als een kind het koninkrijk van God ontvangt, zal er zeker niet binnengaan.' ¹⁶Hij nam de kinderen in zijn armen en zegende hen door hun de handen op te leggen. (Marcus 10)

Slide: ¹⁴Toen kwamen er in de tempel blinden en verlamden naar Hem toe, en Hij genas hen. ¹⁵De hogepriesters en de schriftgeleerden zagen welke wonderen Hij verrichtte en hoorden hoe de kinderen in de tempel 'Hosanna voor de Zoon van David!' riepen, en ze waren hoogst verontwaardigd. ¹⁶Ze vroegen Hem: 'Hoort U wat ze zeggen?' En Jezus antwoordde hun: 'Jazeker! Hebt u dan nooit gelezen: "Door de mond van kinderen en zuigelingen hebt U zich lof laten toezingen"?' (Matteüs 21, zie ook mijn preek van 15 maart jl.)

Slide: ¹⁶Wat hier nu gebeurt, is aangekondigd door de profeet Joël:
¹⁷"Aan het einde der tijden, zegt God,
zal Ik mijn Geest uitgieten over al wat leeft.
Dan zullen jullie zonen en dochters profeteren,
jongeren zullen visioenen zien
en oude mensen dromen dromen.
¹⁸Ja, over al mijn dienaren en dienaressen
zal Ik in die tijd mijn Geest uitgieten,
zodat ze zullen profeteren.
(Handelingen 2)

Slide: ¹Kinderen, wees gehoorzaam aan je ouders uit ontzag voor de Heer, want zo hoort het. ²"Toon eerbied voor uw vader en moeder,' dat is het eerste gebod waaraan een belofte verbonden is: ³'Dan zal het u goed gaan en zult u lang leven op aarde.' ⁴Vaders, maak uw kinderen niet verbitterd, maar vorm en vermaan hen, zodat u ze opvoedt zoals de Heer dat wil. (Efeziërs 6)

Je ziet hier dat het geen eenrichtingsverkeer is. En dat in de opvoeding ook ineens het belang van de kinderen benoemd wordt door Paulus, in dat laatste stukje. De kinderen leren niet alleen van de ouderen, maar ook andersom. We zijn sámen een leergemeenschap. Het koninkrijk van Jezus krijgt vorm in wederkerigheid. Iedereen is even belangrijk. Ieders inbreng heeft hetzelfde gewicht. En als er op een gegeven moment eten nodig is voor duizenden mensen, dan is er een jongetje met vijf broden en twee vissen. En door zijn inbreng wordt de hele menigte gevoed. (Johannes 6) Zo gaat het in het koninkrijk van Jezus.

Het lijkt me mooi hier donderdag over in gesprek te gaan. Met alle generaties. Dus veeg je agenda leeg en kom in de Waterpleinkerk op de verdiepingsavond. Oud en jong. Om van elkaar te leren hoe Jezus door ons zijn kerk en zijn koninkrijk vorm geeft. Toekomstbestendig. Door zijn Geest.

Amen